

**SVENSKA
VORSTEHKLUBBEN**

**ANVISNINGAR FÖR
JAKTPROVSDOMARE**

Jaktprovsregler är alltid mycket allmänt skrivna. Där står vilka krav som ställs på hunden för att den ska kunna få ett betyg och gå till pris. Reglerna kan därmed tolkas lite olika då de inte är detaljerade varför anvisningar ska vara till hjälp för tolkningen.

Vid våra domarkonferenser har domarna enats om dessa tolkningar och utformat mer detaljerade beskrivningar vilka ha satts på pränt i anvisningarna.

Här nedan finns också förklaringar på vilka grunder besluten har fattats (*Not:*) vid några av de punkterna som berör själva bedömningen men inte detaljerat finns beskrivet i jaktprovsreglerna.

1. ALLMÄNT

Dessa anvisningar ska vara till hjälp för tolkning av SVK:s jaktprovsregler.

Vårt sätt att bedöma hundar inom provverksamheten baseras med nödvändighet på domarens envælde. Samhället av i dag har inom de flesta områden utvecklats åt ett helt annat håll, nämligen i riktning mot ifrågasättande. Därför ställs det i dag stora krav på en domares personliga egenskaper.

Domaren har ensam ansvaret för bedömningen, att den utförs på ett korrekt sätt enligt SVK:s jaktprovsregler, och enligt gällande lagar och förordningar.

Vi vill genom vårt avelsarbete tillsammans behålla och utveckla de goda egenskaper våra raser har. Det är endast genom avel vi kan förbättra våra raser, och det är därför av största vikt att domarna har kunskap också om avelsmålen. Det åligger av detta skäl SVK:s Domarkommitté att hålla god kontakt med SVK:s Avelskommitté. Det är också ett krav att avelsråden via Avelskommittén håller SVK:s domare väl informerade via SVK:s Domarkommitté om såväl positiva som negativa tendenser bland klubbens raser.

Ett domaruppdrag innebär en ideell tjänstgöring och är inte att jämföra med yrkesverksamhet. En auktoriserad domare har en framskjuten förtroendepost inom SVK. Domarens objektivitet får inte kunna ifrågasättas.

Domare ska, när denne åtar sig uppdrag inom eller utom SKK-organisationen, samt i samband med uppdragets genomförande, handla och uppträda på sådant sätt att det inte skadar eller motverkar SKK, dess medlemsorganisationer, eller trovärdigheten för den auktorisation som domaren innehar.

Om det föreligger risk att synpunkter eller jäv kan uppkomma bör domaren hellre avstå än att bli ifrågasatt enligt de Domaretiska reglerna. (se även kap 8).

Skulle det bli uppenbart att domaren brister i de för rollen grundläggande egenskaper eller om domarens allmänna moraluppfattning kan anses klandervärd, bör domarens fortsatta auktorisation omedelbart omprövas.

Enligt fullmäktigebeslut ska uppdrag inom SVK utföras på ideell basis och arvoden ska inte utgå. Det är således inte tillåtet för en domare att kräva eller uppbära ersättning, direkt eller indirekt, för att utföra sitt ideella förtroendeuppdrag inom SVK.

Domare (resp. provledare) som kräver betalt för att utföra sitt ideella förtroendeuppdrag kan skada medlemmarnas förtroende för domaren (och för provledaren) vars objektivitet inte får kunna ifrågasättas.

Nedanstående dokument innehåller regelverk för domarkåren:

- [Domaretiska regler för prov-/tävlingsdomare samt beskrivare inom SKK-organisationen](#) (SKK)
- [PM för utbildning och auktorisation av domare vid jaktprov och fullbruksprov](#) (SVK)
- [PM Jaktprov och Riksprov](#) (SVK)
- [Övriga av SVK utfärdade anvisningar, policy och dylikt.](#)

1.1. Inför provet

Det åligger provarrangören att snarast meddela domaren antal hundar och vilken/vilka klasser han/hon ska döma.

SVK regler § 4 beskriver hinder för deltagande avseende domare. Domare bör inte döma deltagare som man uppenbart har en familjerelation eller nära förhållande till, vare sig man är sambo, särbo eller annat.

Domaren ska i god tid ta kontakt med provledaren eller annan utsedd kontaktperson, och med tjänstgörande funktionärer för att kontrollera de fysiska förutsättningarna inför provet. Vidare skall, vid alla prov på fältfågel

SVK:s "Checklista beträffande utsatt fågel på SVK:s jaktprov" visas domaren av provledningen. Endast verifierat riktiga utsättningar skall accepteras.

Det åligger domaren att inför provdeltagarna före varje provgren presentera sig själv, och att hålla en muntlig genomgång av gällande bedömningsregler samt ge anvisningar om grenens genomförande.

Det är väsentligt att eventuella meningsskiljaktigheter om regeltolkningar klaras av före provet.

1.2. Under provet, bedömning, kritik

I möjligaste mån ska domaren följa det uppgjorda tidsprogrammet, utnyttja tillgänglig tid, och avsluta provet vid överenskommen tidpunkt.

Domaren ska med ett objektiva och positivt synsätt bedöma **helhetsprestationen** och **jaktdugligheten** och inte belasta hunden för tillfälligt begångna fel.

Not: Helhetsprestationen och jaktdugligheten är ledorden i sättet att bedöma våra hundar. Det som hunden sammantaget, jaktligt, presterar under dagen skall betygsättas. Såväl negativa egenskaper som positiva skall vägas in i bedömningen. Tillfälligt begångna fel skall inte belasta hunden. Det är alltså helheten under dagen som avgör prisvalören.

Domaren ska undvika att diskutera hundens positiva/negativa prestationer med någon (skytt, hundförare, åskådare etc.) innan den öppna kritiken lämnats. Undantag från denna princip gäller:

1. vid tjänstgöring för domarelev/aspirant;
2. vid svårbedömd situation eller tolkningsfråga, då annan domare och/eller provledning får konsulteras;
3. vid spårarbete, då särskild observatör (spårläggaren) får konsulteras;
4. om en hund uppträder aggressivt (se SVK:s jaktprovsregler § 12);
5. om en hund agas (se SVK:s jaktprovsregler § 12);
6. i samband med domarkonferens;
7. Om flera domare dömer samma provgren bör de samråda innan betyg lämnas för att i största möjliga mån uppnå en likvärdig bedömning.

Genom egenskapsregistret har vi ett styrmedel för avelsarbetet och det är därför viktigt att domaren rätt graderar hundens egenskaper, och att egenskapspoängen överensstämmer med den skriftliga kritiken.

Domaren avgör tillsammans med provledningen hur provplats/terräng ska utnyttjas.

I de fall där det är svårt att finna marker med god vilttillgång ska en anpassning göras av antalet startande hundar per prov. Det skall emellertid betraktas som naturligt att man inte alltid kan påräkna viltkontakt för varje deltagande hund. Detta beroende på såväl hundarnas olika förmåga att finna vilt som variationer i förekomsten av vilt. Platser med onaturlig stor fågelanhopning skall undvikas såsom foder- och utsättningsplatser.

Om skäl för detta föreligger kan domaren ändra startordningen redan inför hundens första släpp.

Domaren bör efter varje släpp, och direkt efter provet ge muntlig kritik. Den muntliga kritiken bör i allt väsentligt överensstämma med den skriftliga. Kritiken bör motivera de satta betygen, och överensstämma väl med egenskapsiffrorna. I provgrenarna vattenarbete, spårarbete och apportarbete bör domaren lämna betyget i anslutning till den muntliga kritiken, men har rätt att hålla inne betyget till provets avslutning. För fältarbetet avgör domaren i samråd med provledningen när betyget ska lämnas. All kritik ska lämnas på ett positivt sätt, och vara korrekt och informativ. En korrekt formulerad muntlig och skriftlig kritik ökar förtroendet för domaren, förbättrar förhållandet mellan deltagare och domare och kan undanröja mången anledning till missförstånd och missnöje.

Provtiden ska anges på provblanketten.

1.3. Under provet

Som norm gäller att en domare per dag inte ska döma mer än 12 hundar i parsläpp och 6 hundar i enkelsläpp. Prov kan ej arrangeras med mindre än 3 hundar och 2 förare. Domaren ansvarar för att publiken inte stör provet, vilket är speciellt viktigt under fältarbetet. För att hundar och förare ska få arbeta utan publikens påverkan ska tillräckligt avstånd hållas mellan domare/skytt och publik (förslagsvis minst 75 m, domaren avgör). Provledaren - inte domaren - avgör om hund som vid odelat prov underkänts i någon eftersöksgren får starta i fältarbetet. Provdeltagare får inte tjänstgöra som funktionär i samma klass som han/hon deltar. Eftersom hundarna ska

provas under jaktmässiga förhållanden är det av största vikt att sök och fågel-/viltbehandling bedöms sammanhängande och där vilt vanligtvis eller bevisligen uppehåller sig.

Pingla, halsband/ryggskynke i avvikande färg får användas efter att domaren godkänt dess utformning.

Vid alla provmoment skall halsband och koppel läggas undan så att dessa inte kan uppfattas som dressyrmedel. Uppmärksammas vid genomgång.

Domaren skall här förvissa sig om att utrustningen ej kan skada hunden eller i övrigt störa jakten.

Vid skogsprov i område där det kan förekomma varg får pejll användas enligt följande villkor:

- Lokalavdelning som tar beslut om att tillåta pejll vid prov skall i förväg informera SVK:s domarkommitté om detta.
- Medlem som önskar nyttja denna möjlighet ansvarar själv för att tillhandahålla pejllutrustning.
- Handenheten skall vara avstängd så länge provet pågår.
- Vid behov att söka förlorad hund startas handenheten och då avbryts samtidigt provet för den aktuella hunden.
- Domarberättelsen skall innehålla notering om att hunden burit pejll och om provet avbrutits med hänsyn till hundens säkerhet.

1.4. Skytt

Det är av yttersta vikt att provet genomförs på ett för alla deltagare säkert sätt. Provledningen utser den/de skytt/er som anlitas, men även domaren bär ett ansvar för att skytten ges möjlighet att agera – och agerar – på ett säkert sätt. Således ansvarar domaren för att publiken inte stör provet genom att t ex komma i förväntad skottlinje, men också för att eventuella brister i skyttens vapensäkerhet uppmärksammas och påpekas. Om skytten efter påpekande inte korrigerar sitt beteende, rapporteras detta till provledaren.

Domaren avgör om mer än en skytt ska utnyttjas. Provdeltagare får inte fungera som skytt för annan deltagares hund i samma klass.

Provdeltagare kan få medverka som skytt endast efter domarens beslut. Provledaren bör förvissa sig om att skytt och domare/hundförare, då sådan är skytt, medför statligt jaktkort och vapenlicens. Jakträttsbevis till tjänstgörande funktionärer ordnas av provledningen. Skott lossas med hagelgevär, ca 9 mm- alternativt ca 5,6 mm startpistol. Ljudupplevelsen från startpistol skall vara jämförbar med ett normalt hagelskott (jmf kap 4).

1.5. Internationellt prov

Vid riksprov och andra internationella prov ska alltid bästa hund utses (gäller både UKL och EKL). I EKL ska dessutom näst bästa fälthund utses och domaren/domarna ska avgöra om CACIT (internationellt jaktprovscertifikat) och ev. även R-CACIT ska utdelas. CACIT tilldelas bästa fälthund, dvs. hund med högsta fältbetyg i EKL, under förutsättning att hunden erhåller ett förstapris i EKL med lägst 8:a i fältbetyg och dessutom bedöms hålla CACIT-kvalitet (se FCI:s provregler). R-CACIT kan under motsvarande förutsättningar tilldelas provets näst bästa fälthund. Vid lika fältbetyg avgör domarkollegiet/finalsläpp vilken hund som tilldelas CACIT respektive R-CACIT.

Not: I fågelhundsvärlden är begreppet stil ett viktigt begrepp. Hunden skall röra sig smidigt och med elegans varvid huvudföringen påverkar intrycket av stil. Om en hund ska kunna erhålla ett CACIT (internationellt jaktprovscertifikat) krävs en god stil med högt huvud. Högt huvud är dock ur jaktlig synpunkt inget självändamål. Det finns tillfällen som på grund av väder och vind eller marktyp gör att en låg huvudföring kan vara en fördel. Som alltid är det helhetsintrycket som avgör och domaren har där beslutsrätten.

1.6. Eventuell "matchning"

Om tid och förutsättningar finns, kan i fältarbetet för hundar som tidigare under provet gjort likvärdiga prestationer, genomföras en så kallad matchning för att utse klassens bästa hund.

Matchningen ska genomföras separat och får inte påverka betyget som hunden redan erövat. Betyget ska vara fastställt före eventuell matchning.

1.7. Utländsk domare

Om utländsk domare anlitas ansvarar arrangören för:

1. Att domaren i sitt hemland tillhör motsvarande rasklubb och dömer SVK raser.
2. Att domarens auktorisation kontrolleras (via SVK:s sekreterare);
3. Att domaren tillställs SVK:s jaktprovsregler och domaranvisningar;
4. Att domaren bereds möjlighet till genomgång före provet;
5. Att domaren bereds möjlighet att konsultera svensk domare innan betyg sätts.

I övrigt gäller för utländsk domare detsamma som för svensk (jmf kap 0).

1.8. Provs avbrytande

Prov avbryts enligt SVK:s jaktprovsregler § 12, men prov kan avbrytas också om provdeltagare på olika sätt försöker påverka bedömningen av sin egen eller andras hundar, om provdeltagare genom sitt uppträdande stör provet, eller om provdeltagare inte åtgärdar domarens anvisningar. Om domaren avbryter ett prov ska detta snarast inrapporteras till provledaren.

2. FÄLTARBETE

2.1. Sök

*Sökets ändamål är att säkert och snabbt finna viltet och fatta stånd för det. Hunden ska anpassa sitt sök efter föraren, sökmönster och fart anpassas efter rådande vind och terrängförhållanden. Söket ska täcka terrängen så att fågel inte förbigås. Förmåga till självständigt sök ska anses som förtjänst. Fältbetyget sätts utifrån **helhetsintrycket**, inte enbart utifrån hundens fågel-/viltbehandling eller antal fågel-/vilttagningar.*

Hundarna provas parvis. Undantag från detta gäller vid skogsprov då hundarna provas en och en.

Avsteg i övrigt får ske i täckt terräng, vid nedsatt sikt eller då övriga hundar i provgruppen förbrutit sig eller anses färdigprovade och endast en hund återstår.

Notera att det i SVK:s jaktprovsregler § 9 avseende **ÖKL** och **EKL** står: "Så snart domaren bedömer att en hund inte kommer att kunna godkännas har domaren rätt att avbryta provet för hunden i fråga." Detta bör även kunna tillämpas i **UKL** innan hunden provats i 20 min om hunden inte uppvisar något som helst sökarbete.

Domaren avgör när egenskapssiffror kan sättas. Vid misstanke om sjuk hund bör föraren informeras innan egenskapssiffror sätts så att föraren kan dra hunden.

Not: Dock skall en unghund få alla chanser att få visa sin arbetsförmåga innan man avbryter vidare prövning. Domaren bör även vägleda personer vilka inte tidigare startat hund, detta gäller speciellt i UKL.

Stånd för annat vilt än fågel skall anges i domarberättelsen.

För att kunna göra en uppföljning av viltfinnarförmågan, skriv "viltfinnare" i domarkritiken.

- UKL** Söket bör provas i motvind. Hundens jaktlust och medfödda anlag i reviering, användande av vind och förmåga att finna vilt, bör beaktas. För godkännande ska hunden stå för fågel. Hunden ska ha provats i minst 20 minuter. För minimikravet (betyg 4) gäller att hunden visar ett sök samt att den fattar stånd för fågel. Hunden ska stå kvar så länge att domaren kan avgöra att situationen är jaktbar.
- ÖKL** Söket ska vara medvetet och uthålligt. Hunden ska visa tillräcklig lydnad och anpassa sitt sök till terräng och vind. Sökmönstret ska täcka terrängen väl. Hunden ska hålla god kontakt med föraren.
- EKL** Samma krav som i ÖKL, men i EKL bör hunden prestera ett självständigt arbete, och visa följsamhet utan överdrivna styrningar med visslingar och rop. Hunden ska uppvisa god lydnad inför vilt och vid skott/flykt samt vid fällning.

2.2. Fågelarbete

Bedömningen av fågelarbete omfattar stånd, precisering, avancering och uppträdande vid flog och skott.

2.2.1. Stånd

Ståndet bör vara fast (egenskapspoäng = 4). Hunden får lämna ståndet endast för att efter förarens kommando avancera, för att förbättra sin precisering av viltet eller för rapportering. Korrekt stånd och resning av annat jaktbart vilt är en förtjänst men är inte prisgrundande. Ange i domarkritiken stånd för annat vilt, t.ex. 2 stånd för hare. Jaktbar fågel är ripa, fasan, raphöna, tjäder, orre, järpe och morkulla. Annan fågel eller annat vilt kan beslutas godkännas av SVK. Föraren ska anmäla ståndet till domaren för att få fortsätta fågelarbetet.

2.2.2. Precisering

Med precisering menas hundens förmåga genom att använda sitt luktsinne kunna känna direktvittring av fågel/vilt. Man ska dock vara uppmärksam på att fågel/vilt kan röra på sig under tiden mellan anmält stånd till avance och därmed ibland göra att hunden inte reser direkt på viltet. Upprepade dåliga preciseringar ska dock uppmärksammas.

2.2.3. Rapportering

Med rapportering menas att hunden visar att den funnit vilt utom synhåll för föraren, spontant eller efter inkallning. Spontan rapportering bedöms likvärdigt som rapport efter inkallning, men särskiljs vid egenskapsregistreringen. Föraren ska anmäla när hunden rapporterar. Då denna egenskap är svår att se, främst för ovana förare, bör domaren inte underlåta att göra föraren uppmärksam på om hunden rapporterar.

Not: Det kan ofta vara svårt att se om en hund rapporterar, speciellt om föraren är ovan med detta. Det mycket viktigt att ta till vara möjligheten till en jaktbar situation och att inte spolia en mycket användbar egenskap.

Vid bedömningen bör fästas stor uppmärksamhet på hur lätt hunden lämnar ståndet, och hundens följsamhet gentemot föraren på vägen tillbaka. Om hunden stöter vid återvändandet bedöms det ändå som rapportering men stöten kan medföra sänkt betyg. Betyget kan sänkas om väntan på rapport blir längre än 10 minuter. (se även pkt 7.9).

En resultatlös rapportering noteras i kritiken. Två eller flera resultatlösa rapporter bedöms negativt och skall därefter ge sänkt fältbetyg.

Not: För lång väntan på rapportering inverkar menligt på såväl bedömningen av hundens förmåga att rapportera men även hur denna väntan påverkar provtid och därmed övriga deltagande hundar. Jakten skall vara effektiv och kontinuerlig och då kan inte långa resultatlösa avbrott accepteras.

Notera att det förekommer att förare anmäler "rapport" då hunden varit borta en tid men det betyder inte att hunden rapporterar, utan har brister i följsamhet och reviering. Uppmärksamhet på hur hunden återvänder mot "ståndplatsen" i sin rapport kan avslöja detta. Trots att rapportering är en önskvärd egenskap så får detta inte ske på bekostnad av sökets egenskaper. I det fall tiden för rapporteringen överskrider 10 minuter skall detta inte påverka betyget **om** domaren med stor säkerhet kan bedöma att om hunden försökt lämna ståndet för att rapportera hade det resulterat i en stöt. Detta är något som vanligtvis inträffar i tät vegetation eller diken med tät vegetation.

2.2.4. Ringning

Hund som vid fågel-/viltsituationer inte reser rakt på fågeln/viltet eller som tvekar vid stånd. Hunden slår då en ring och fattar stånd med ny infallsvinkel. Det kan tyckas att hundar som ringar är kloka och jaktmedvetna då beteendet ofta brukar leda till en bra situation. Varför hunden visar detta beteende är inte klart, och det förekommer inte ofta. Ringning kan lätt tolkas som blinkning.

2.2.5. Avance, resning

Domaren bestämmer hur nära hunden föraren får befinna sig. När domaren gett tillstånd ska hunden på förarens kommando avancera. Föraren får inte röra sig eller ställa sig så att hunden berörs, t.ex. röra sig tätt bakom. Föraren får **under avanceringen** inte röra vid hunden eller befinna sig framför hunden. Viktigt att beakta att det är hunden som skall resa fågeln. [Undantag görs för den situation då hunden fattat stånd mot föraren, som i denna situation ska stanna på den plats där avancekommandot getts (eller följa efter hunden)].

Önskvärt är villig (egenskapspoäng 4) avance och resning direkt på order. Försiktig (egenskapspoäng 3), smygande eller ovillig (egenskapspoäng 2) avance kräver ofta upprepande kommandon, vilket kan leda till att fågel/vilt går undan och att fågel-/viltarbetet måste avbrytas. Vid situationer då hunden inte reser förrän vid nått enstaka upprepat kommando men gör det då villigt och med bra resultat registreras som (4).

Egenskapspoäng endast då avance leder till flog. Avancen ska vara anpassad, dvs. man ska på ett ur jaktlig synvinkel optimalt sätt kunna följa med hunden. Avancen ska vidare vara energisk och den ska leda till resning. Unghunden skall resa friskt och frimodigt. Hund som vägrar resa ska kopplas och underkännas i fältarbetet och erhåller betyget EG. Om hunden under avancen mister kontakten med viltet avgör domaren om nytt stånd fordras.

Observera att avance inte i alla situationer krävs för godkännande, dvs. i alla klasser kan en hund godkännas om fågel/vilt går upp utan avance. Hund som inte visat avance kan tilldelas högsta betyg 6.

Hund som under fältarbetet inte kommit för fågel ges omdömet "ej för fågel" (eff). Ej stått, Ej stött då ska hunden noteras som EFF

2.2.6. Flog/flykt

Vid flog ska hunden lugnt stanna på plats.

Not: Här har fastställts vad som kan accepteras. Man kan inte kräva exakthet utan olika nivåer på fel renderar en korrigering av betyget. Men gränserna måste vara fastställda. Vid skallning efter rov-vilt gäller att ingen betygspåverkan sker om hund kan inkallas/återkallas med enkelhet.

2.2.7. Sekundering

Sekundering skall i ÖKL och EKL ske på synintryck, hund som går förbi fast stående partner skall uteslutas oavsett om fågel går upp eller inte. Hund skall inte gå in och ta eget stånd nära bakom partner, leder detta till förstörd situation bör hunden uteslutas. I UKL är toleransen lite högre.

2.2.8. Förföljande

Ny skärpning från "bör" till "ska" i reglerna. **Hund som envist förföljer oskadat vilt, eller ren och andra tamdjur, ska uteslutas.**

Hund som förföljer oskadat hår vilt/klövvilt - utan betygspåverkan.

- UKL** får förfölja vid enstaka tillfällen
- ÖKL** får förfölja högst 50 meter.
- EKL** ska respektera.

Hund som förföljer oskadat hår vilt/klövvilt - diskvalificerande situationer.

- UKL** bör diskvalificeras vid upprepade tillfällen, eller utom synhåll.
- ÖKL** ska diskvalificeras om eftergången är längre än ca 200 meter.
- EKL** ska diskvalificeras om eftergången är längre än ca 50 meter.

Hund som förföljer fågel utan betygspåverkan.

- UKL** får förfölja ca 50 meter.
- ÖKL** får förfölja ca 5 meter.
- EKL** ska respektera.

Hund som förföljer fågel i samband med avancen - diskvalificerande situationer.

- UKL** bör inte diskvalificeras vid enstaka händelse. Vid upprepade gånger kan hunden ej godkännas.
- ÖKL** bör diskvalificeras om eftergången är längre än ca 50 meter, alternativt att eftergång sker med sådan intensitet att jaktbar situation omöjliggörs även under 50 meter.
- EKL** bör diskvalificeras.

2.2.9. Kompletterande anvisning för fältbetyg

I samband med fågelsituationen i **UKL** har föraren rätt att önska om fågel ska fällas över hunden. Det är dock domaren som avgör om fågel inte ska fällas. Fältbetyget får inte påverkas (höjas) om fågel fälls eller inte. Fälls det dock fågel som missköts av hunden sänks fältbetyget. I **UKL** är en fågeltagning tillräcklig för att ge betyg 8 eller högre.

Ett förtydligande från regeltext angående fällning. Det är alltid domaren som avgör om det inte ska fällas över hund. Regeltexten "*Vidare bör fågel vara fälld i samband med stånd och resning*" innebär att fällning inte är självklar för ett fältbetyg.

Hund med **kländerfritt**, utmärkt, arbete i övrigt och som är **väl prövad i tid** kan **undantagsvis tilldelas** fältbetyg 8 med enbart en godkänd fågeltagning. För högre betyg (betyg 9 och 10) krävs minst två fågeltagningar. Andemeningen är att hund i **fågelfattiga områden**, trots bristande fågeltillgång, ändå skall ha möjlighet att tilldelas betyg 8.

Då domare väljer att tilldela hund i **ÖKL** eller **EKL** fältbetyget 8:a där hunden **endast har en fågeltagning, ska** domaren skriva en motivering i domarkritiken.

För fältbetyg 4 ska hunden provas under minst 20 minuter, för fältbetyg 5 och 6 minst 30 minuter och för fältbetyg 7 och däröver gäller för **UKL** riktvärdet 45 minuter och för **ÖKL** och **EKL** riktvärdet 60 minuter. Domaren bedömer när hunden är färdigprovad och kan då också tillämpa en kortare provtid om enstaka minuter under riktvärdet för respektive klass.

3. APPORTARBETE

Vid kastapport ska domaren godkänna apportviltet. Målet är att snabbt och säkert finna påskjutet villebråd och bringa det till föraren. Apporteringen ska utföras villigt och snabbt efter domarens klartecken. Domaren avgör om föraren får anvisa apportriktning för sin hund innan apportkommando ges. För godkännande av apportarbetet är grundkravet i samtliga provgrenar att viltet ska kunna tillvaratas. Domaren bestämmer den tid som hunden får på sig för att klara av apporten.

Domaren kan som apportvilt godkänna ripa, orre, tjäder, järpe, morkulla, fasan, raphöna, jaktbar and och måsfågel.

Apport skall utföras om möjligt: Hunden blir underkänd om en möjlig apport ej utförs, även om godkänd apport tidigare utförts. Vid flera godkända apporters ges medelbetyg av de godkända apporterna. Apportsöket börjar i och med apportkommandot. Bedömningen av apportarbetet ska vid **fallapport** börja när hunden är framme vid viltet. Avlämning ska ske på av domaren anvisad plats. Föraren ska stanna på den plats varifrån han/hon sänt hunden på apport, såvida inte domaren medger något annat. Momentet ska, liksom provet i sin helhet, likna jakt! Ingen överdriven förarpåverkan (inkallning) i samband med avlämning för högsta betyg. Upprepade apportkommando sänker betyget. Motiverade omtag under apportarbetet utan ingripande av föraren påverkar inte betyget. Kastapport utförs om möjligt i nära anslutning till flog och skott, men domaren avgör när momentet lämpligast kan läggas in. Föraren placerar sig ca 2 m vid sidan om den sittande eller stående hunden. Om hunden i samband med kastapporten är orolig eller t o m fall- eller knallapporterar påverkar detta fältbetyget. Hund som fallapporterar bör i **UKL** tilldelas högst fältbetyg 8, i **ÖKL** högst fältbetyg 6, och i **EKL** högst fältbetyg 5.

Hund skall för godkänd apport avlämna viltet i förarens omedelbara närhet så att föraren lätt kan plocka upp det, snällare bedömning i **UKL**.

Avlämning skall för högsta betyg göras i förarens hand.

Helhetsintrycket kan dock leda till att hunden erhåller ett högre fältbetyg. Om exempelvis en hund i **EKL** har ett sök av yppersta klass och har presterat ett flertal perfekta fågelarbeten men det i ett enstaka fall blir en knall/fallapport, så finns naturligtvis möjlighet att sätta ett fältbetyg högre än 5. Ur jaktetiskt och bedömningsperspektiv gäller följande rutin vid en eventuellt misslyckad apport av misstänkt/konstaterat fält vilt. Om första hunden ej lyckas finna viltet inom rimlig tid trots apportsök i anvisat område, och viltet ej heller återfunnits av domare/skytt, skall partner vid parsläpp ges möjligheten med samma förutsättningar som den första hunden. Vid enkelsläpp tas annan hund i partiet. Lyckas den andre hunden med apportarbetet underkänns den första. Misslyckas även den andre, tillgodoräknas fågelsituationen den första hunden, vilket innebär en

fågeltagning utan fällning. Återfinns inte viltet av någon av de två hundarna är det upp till domaren att föreslå lämplig jaktetisk-lösning för att säkra att det sker ett eftersök utan att provtiden sinkas i nämnvärd grad.

4. VATTENARBETE

Domaren ska godkänna apportvilt, provplatsen och därvid ta hänsyn till vegetation, vind, strand, vattendjup och vattentemperatur. Med ledning av detta fastställs avståndet mellan stranden och apportobjektet. Start och avlämningsplats i **UKL** och **ÖKL** ska vara ca 5 m från vattenlinjen, föraren placerar sig ca 2 m vid sidan om den sittande eller stående hunden. Hunden skall vara stilla/vara kvar vid angiven startplats vid kast och skott. I **EKL** får start ske från vattenlinjen. Domaren bestämmer och anvisar. Avlämning bör ske ca 5 m från vattenlinjen. Då det i allmänhet inte går att erbjuda nytt provområde för varje hund i **ÖKL** och **EKL** ska en hund utanför aktuell klass först genomföra provgrenens vattenarbete om hunden inte är ensam i sin klass.

Not: Naturligtvis får inte en hund som ska starta i annan klass först vara försimmare och därmed "tränas" inför sin egen uppgift.

I samband med **ÖKL** ska före kast, skott lossas med hagelgevär alternativt ca 9 mm- eller ca 5,6 mm startpistol. Ljudupplevelsen från startpistol skall vara jämförbar med ett normalt hagelskott (jmf pkt 1.4).

Om det i domarkritiken anges UA, utan anmärkning, måste arbetet vara klanderfritt och därmed innebära högsta betyg. Om arbetet inte är klanderfritt ska orsaken anges i kritiken. En snabb och målmedveten igång är positivt. Tvekan däremot är negativt. Kraftig skallgivning ut mot apportobjektet kan ge max betyg 5 på arbetet. Avser ej enstaka skall vid starten (**ÖKL** och **EKL**). Gäller ej unghundens "glädjeskall".

UKL Hund som går i kast kan inte erhålla högsta betyg (10).

ÖKL Hund som går i skott eller kast kan inte erhålla högsta betyg (9–10). Stor vikt ska läggas vid hundens förmåga att arbeta självständigt utan förarstöd, hur hunden lyder kommandon, och hur villigt hunden avlämnar.

EKL Mycket stor vikt ska läggas vid hundens förmåga att arbeta självständigt utan överdrivet förarstöd, lyder kommandon samt hur villigt hunden avlämnar. Domaren avgör när vattenarbetet ska avbrytas (tre gånger så lång tid som ett perfekt arbete kan vara ett grovt rättesnöre).

Observera att hund som omstartas en gång kan ges *högst betyg 8* respektive vid en andra omstart *högst betyg 6* - d.v.s. prestationen kan alltså åsättas ett *lägre* betyg.

Hund skall för godkänd apport avlämna viltet i förarens omedelbara närhet så att föraren lätt kan plocka upp det, snällare bedömning i **UKL**.

Avlämning skall för högsta betyg göras i förarens hand.

5. SLÄSPÅRSARBETE

Domaren ska godkänna släpviltet samt säkerställa att spåren har lagts med tillräckligt stort mellanliggande avstånd (minst ca 75 m). Sele/halsband och lina är tillåtna i alla klasser. Endast i **UKL** får lina användas under hela spårets längd. I **UKL** får föraren följa med i terrängen även om hunden startas lös. Domaren ska iakttä spårarbetet på sådant sätt att denne inte stör eller riskerar att påverka hur hunden genomför arbetet. Apportobjektet skall återföras till av domaren angiven avlämningsplats.

Om det i domarkritiken anges UA, utan anmärkning, måste arbetet vara klanderfritt och därmed innebära högsta betyg. Om arbetet inte är klanderfritt ska orsaken anges i kritiken. domarkritiken ska anges vilket släpvilt som hunden provats på i **EKL**. Det är även bra att ange vilket släpvilt som hunden provats på i **ÖKL** och **UKL**.

Observera att det i SVK:s jaktprovsregler § 11 står att hund som omstartas en gång kan ges *högst betyg 8* respektive vid en andra omstart *högst betyg 6* - d.v.s. prestationen kan alltså åsättas ett *lägre* betyg.

UKL Hundens förmåga att ta an spåret och att arbeta självständigt ska beaktas.

ÖKL Stor vikt ska läggas vid hundens förmåga att ta an spåret och att arbeta självständigt. Ringning ska noteras liksom hur hunden utnyttjar vinden vid spårningen. Effektivt ringningsarbete ska ej påverka totalintryck samt betyg. Här ska även observeras hundens apportgrepp samt hur villigt hunden avlämnar.

EKL Samma krav som för **ÖKL**.

Hund skall för godkänd apport avlämna viltet i förarens omedelbara närhet så att föraren lätt kan plocka upp det, snällare bedömning i UKL.

Avlämning skall för högsta betyg göras i förarens hand.

6. EGENSKAPSBEDÖMNING

Hundens egenskapsvärden ska vara vägledande för vilket betyg hunden ska erhålla. Det innebär att sättet att avsöka marken och hitta sitt vilt utgör en stor och viktig del i betyget och detta beskrivs i egenskaperna fart, vidd, reviering och följsamhet. Det är alltså inte antalet funna vilt eller hur hunden sköter sitt vilt som ska avgöra betyget. Korrelationstabellen nedan, pkt 6.5, visar hur hundens arbete ska betraktas och vilka smärre avvikelser som kan tolereras för att tillsammans med viltarbetet skapa fältbetyget.

6.1. Fart

Hunden ska söka i hög fart (egenskapspoäng 4), dock får farten inte vara högre än vad näsan medger. Farten får heller inte vara ett självändamål, som inverkar negativt på vidd (alltför stor), reviering och förmåga att finna vilt. Hög huvudförling ska eftersträvas eftersom låg huvudförling negativt påverkar hundens rörlighet och fart. Belägg saknas dock för att en hund med låg huvudförling har sämre förmåga att finna vilt än hund med hög huvudförling.

Fart och vidd på värprov i svårt snöföre, hundens vilja är det viktigaste.

6.2. Vidd

Stor vidd (egenskapspoäng 4) med god täckning av jaktterrängen är önskvärd. Vidden ska visas på anvisad mark och får inte inverka negativt på reviering och följsamhet.

6.3. Reviering

Önskvärt är ett sök med en utmärkt reviering (egenskapspoäng 4), där hunden utnyttjar vind och terräng väl. Domaren bör uppmärksamma föraren på att reviering ska visas och på revieringens betydelse för jakten och helhetsintrycket.

6.4. Följsamhet

Följsamhet = samarbete, uppmärksamhet, kontakt och lydnad. Önskvärt är att hunden förs med små medel och att hunden är mycket uppmärksam (egenskapspoäng 4) och inte kräver förarstöd.

Det är inte önskvärt att hunden är osjälvständig (egenskapspoäng 5), kräver mycket förarstöd eller ständigt måste manas på för att söka ut i terrängen. Inte heller är det önskvärt med dålig uppmärksamhet (egenskapspoäng 1), avsaknad av förarkontakt, eller att hunden jagar självständigt.

6.5. Korrelationer för domarberättelsen

<i>Graderingsskala fält</i>	<i>Egenskapspoäng</i>	<i>Fältbetyg</i>
Ej godkänd	0–1 och 5	Eg
Godtagbar	2 och 5	4
God	3 och 5	4-5
Bra	3–4 och 5	5-6
Mycket bra (en 3:a kan delas ut, men bör motiveras)	4	7
Mycket bra (en 3:a kan delas ut, men ska motiveras)	4	8
Utmärkt	4	9-10

Använd gärna graderingsskalan, Ej godkänd, Godtagbar, God, Bra, Mycket bra och Utmärkt vid de muntliga genomgångarna under dagen för att det senare skall överensstämma med den skriftliga kritiken och betygs-sättningen.

Med förstaprisnivå menas betyg 8, 9 och 10, med andraprisnivå menas betyg 6 och 7, med tredjeprispnivå menas betyg 4 och 5.

Det bör noteras att egenskapspoäng och fältbetyg sätts på olika grunder och utgår från två separata värderingssystem men att systemen måste harmoniera.

7. OÖNSKADE BETEENDEN

Oönskat beteende ska registreras i jaktprovsprotokollet/domarberättelsen.

Not: Oönskade beteenden finns av olika typer. Sådana beteenden påverkar ofta betyget i någon grad. En skärpning har införts avseende kontakt vilket i likhet med lång bortovaro vid rapportering påverkar både hunden själv samt hela provgruppen genom att påverka provets genomförande.

7.1. Hängning

Hund som i parsläpp förföljer sin partner och därmed inte presterar ett eget sök. Detta är inte så vanligt bland våra raser.

7.2. Kontrollering

Hund som i parsläpp ofta lägger upp sitt sök i samma slag som partnern men något bakom. Denna hund söker inte heller självständigt utan kontrollerar sin partner. Resultatet blir oftast att partnerns chanser blir ödelagda eftersom den kontrollerande hunden gärna stjälar situationer. Detta beteende är ganska vanligt och i synnerhet på öppen mark där synfältet är fritt. Beteendet är ofta mycket störande och dessa hundar är lätta att känna igen.

7.3. Blinkning

Hund som visar viltskygghet genom att den vid vittring av fågel/vilt viker undan. Denna egenskap är nästan alltid en följd av felaktig dressyr och förekommer inte ofta.

7.4. Liggande stånd

Hund som ligger på ståndet. Beteendet är oönskat eftersom det av jaktliga skäl är bra om hunden i stället står.

7.5. Skallning

Hund som skallar under sök. Vid släpp händer det att hunden skallar av glädje och jaktlust under den första minuten. Detta är inget som man behöver lägga någon vikt vid, men däremot är det inte önskvärt att hunden skallar under sök. Upprepande skallning under sök belastas. Beteendet är sällan förekommande, men icke önskvärt. Hund som upprepat omotiverat skallar under sök bör kopplas.

7.6. Gnällighet

Hund som gnäller omotiverat under passivitet, exempelvis under domarens anförande eller när den går kopplad i provgrupp och ser andra hundar i fältarbete, ska dokumenteras.

7.7. Dominans

Hund som avsiktligt springer på, dominerar eller på annat sätt stör partners sök kopplas för dagen. Den skall inte provas mot annan partner. Döms något mildare i UKL. Ordet "dominans" bör användas i domarberättelsen.

7.8. Rotning

Med rotning menas att hunden *upprepade* gånger återvänder till löpan ("fastnar" på löpan).

7.9. Kontakt

Hund som försvinner under längre tid än ca 10 min kan ej godkännas i fältarbetet. (Se även pkt 2.2.3).

8. ÖVRIGA DOMARETISKA REGLER

Domaren ska vara medlem i SVK (för utländsk domare gäller bestämmelser enligt kap 0) och vara väl insatt i SKK:s grundregler samt övriga domaretiska regler.

Domarens rätt att delta vid prov där denne också tjänstgör regleras i SVK:s jaktprovsregler § 4 samt i anvisningarna kap 1.1. När en domare deltar med hund på prov bör denne vara ytterst noga med att inte uttala sig om någon av de övriga deltagande hundar/förare vid det aktuella provet, framför allt inte i negativ riktning.

En domare ska aldrig kommentera en annan domares domargärning.

8.1. Inbjudan

Då en domare får en skriftlig inbjudan att döma ett prov ska denna besvaras snarast, dock senast inom fjorton (14) dagar. Domare som antagit en inbjudan att döma får endast av mycket tungt vägande skäl avsäga sig uppdraget. Domaren ska då med angivande av orsaken omgående underrätta arrangören om detta. Det är inte acceptabelt att lämna återbud till ett uppdrag som domaren accepterat för att istället åtaga sig en senare inkommen inbjudan att döma på annat prov samma datum. Domare som överväger att lämna återbud bör betänka vilka avsevärda svårigheter som därigenom kan vållas arrangören. Domare som blivit nödsakad att lämna återbud bör vara arrangören behjälplig med att finna ersättare. Domare som antagit inbjudan att döma och som utan giltigt skäl uteblir från provet kan få sin auktorisation indragen.

8.2. Bedömningsanvisningar

Även den domare som känner sig helt säker inför sin uppgift bör före provet läsa igenom gällande provbestämmelser. Vid bedömningen ska hänsyn tas till även dessa domaranvisningar. Domaren har alltid ansvaret inom sitt provområde. Även om andra funktionärer har bestämda arbetsuppgifter enligt givna instruktioner är domaren ansvarig för att övriga funktionärer fullgör sina åligganden på ett korrekt sätt. Domaren ska kontrollera att alla förberedande åtgärder är vidtagna så att provet kan genomföras på ett meningsfullt och etiskt riktigt sätt. Ingen domare får påskynda sin bedömning så att noggrannheten blir lidande eller så att någon deltagare med fog kan anse sig försummad.

8.3. Resultatredovisning

Resultatredovisning i anmälningssystemet ska göras i enlighet med de [instruktioner för Domare](#) som finns på hemsidan vorsteh.se.

Domaren är ensam ansvarig för sina betyg och omdömen för de hundar man bedömt under provet. Endast tjänstgörande domare har rätt att lägga in, ändra eller rätta betyg och omdömen i systemet.

Domare har rätt att be annan domare att genomgå betyg och omdömen innan dessa överförs till RDB (resultatdatabasen).

När betyg och omdömen överförs till RDB kan ändringar eller rättelser endast göras av ansvarig för RDB efter skriftligt godkännande från tjänstgörande domare.